

Cauza C-365/23 [Arce]¹

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

9 iunie 2023

Instanța de trimitere:

Augstākā tiesa (Senāts) (Letonia)

Data deciziei de trimitere:

7 iunie 2023

Recurentă în recurs și reclamantă în primă instanță:

SIA A

Celelalte părți din procedura de recurs și pârâți în primă instanță:

C

D

E

[omissis]

Civillietu departaments (Secția civilă)

Latvijas Republikas Senāts (Senatul Curții Supreme a Republicii Letonia)

DECIZIE

Riga, 7 iunie 2023

Senāts (Senatul Curții Supreme) [omissis] [compunerea instanței de trimitere]

a examinat în cadrul procedurii scrise posibilitatea sesizării Curții de Justiție a Uniunii Europene cu o cerere de decizie preliminară într-o cauză civilă în care se examinează o acțiune introdusă de SIA A împotriva persoanelor fizice C, D și E,

1 Denumirea prezentei cauze este fictivă. Ea nu corespunde numelui niciunei părți din procedură.

prin care se solicită plata remunerației prevăzute într-un contract de prestări de servicii sprijinire a dezvoltării și a carierei în contextul unui anumit sport, și în legătură cu care s-a inițiat o procedură de recurs ca urmare a unui recurs declarat de SIA A împotriva hotărârii pronunțate de Rīgas apgabaltiesa (Tribunalul Regional din Riga) la 22 ianuarie 2021.

Obiectul și situația de fapt relevantă din procedura principală

- 1 La 14 ianuarie 2009, SIA A, pe de o parte, și C și părinții săi, D și E, pe de altă parte, au încheiat un contract de prestări de servicii sprijinire a dezvoltării și a carierei în contextul unui anumit sport (denumit în continuare „contractul”), care avea ca obiect obținerea rezultatului dorit, și anume de a-i asigura lui C o carieră de succes ca sportiv profesionist. Contractul a fost încheiat pe o durată de 15 ani, și anume până la 14 ianuarie 2024. Contractul prevedea că SIA A se obliga să îi furnizeze tânărului sportiv diverse servicii [formare și antrenament, medicină și psihologie sportivă, măsuri de orientare profesională (elaborarea, implementarea și monitorizarea unui plan de carieră, încheierea de contracte între sportiv și cluburi sportive), marketing, servicii juridice, contabilitate] pentru care sportivul urma să plătească o remunerație de 10 % din veniturile sale pe durata contractului.

La momentul încheierii contractului, C avea 17 ani și nu avea statutul de sportiv profesionist.

- 2 La 29 iunie 2020, SIA A introdus o acțiune împotriva lui C, a lui D și a lui E în vederea recuperării remunerației stabilite în contract. În cererea introductivă se arătau următoarele:

[2.1.] Reclamanta este o societate comercială înființată în scopul dezvoltării în Letonia a practicării unui anumit sport și a jucătorilor săi. Pentru a atinge acest obiectiv, reclamanta oferea sportivilor servicii combinate pentru dezvoltarea abilităților profesionale și a carierei lor, prin încheierea unor contracte care prevedeau o obligație de plată în viitor dacă sportivii câștigau cel puțin 1 500 de euro pe lună.

[2.2.] Cu ocazia executării contractului, reclamanta i-a furnizat lui C, în anii 2009 și 2010, serviciile de dezvoltare și de sprijinire a carierei enumerate în anexa la contract. C nu a utilizat o parte din serviciile propuse, însă a utilizat altele, inclusiv, dar fără a se limita la acestea, antrenamentele individuale și în echipă sub îndrumarea unor specialiști cu înaltă calificare. Prestarea serviciilor a necesitat din partea reclamantei investiții financiare, în condițiile în care C s-a obligat, în temeiul clauzei 6.1 din contract, să plătească reclamantei o remunerație constând în 10 %, la care se adaugă taxa pe valoarea adăugată aplicabilă în Letonia, din toate veniturile nete provenite din activitățile de joc din sportul respectiv, din publicitate, din marketing și din apariții în mass-media.

[2.3.] Reclamanta și-a îndeplinit obligațiile care îi reveneau în temeiul contractului, în timp ce pârâții au încălcat clauzele contractului și nu au plătit remunerația stabilită în contract pentru serviciile prestate. Având în vedere că

veniturile obținute de C din contractele încheiate cu cluburile sportive din domeniul sportului în cauză sunt în valoare de 16 637 779,90 euro, pârâții trebuie să îi achite reclamantei 10 % din sumele aferente contractelor încheiate, ceea ce presupune un total de 1 663 777,99 euro.

- 3 Instanțele de prim grad și de gradul al doilea de jurisdicție au respins cererile acestora.

Reclamanta a declarat recurs. Contestând hotărârea instanței de gradul al doilea de jurisdicție, care a respins calea sa de atac pentru motivul că contractul nu respecta normele privind protecția consumatorilor, [reclamanta, în prezent] recurenta susține că acest contract este un contract pentru sportivii „speranță”, cărora, în opinia sa, nu li se aplică normele privind protecția consumatorilor. În cererea de recurs se subliniază de asemenea că se impune sesizarea Curții cu o cerere de decizie preliminară cu privire la chestiunile legate de interpretarea dreptului Uniunii care sunt ambigue și de care depinde soluționarea cauzei.

Dispoziții naționale și de drept al Uniunii relevante

- 4 Reglementarea Uniunii Europene:

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene: articolul 17 alineatul (1) și articolul 24 alineatul (2)

Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (denumită în continuare „Directiva 93/13”): articolul 1 alineatul (1), articolul 2 literele (b) și (c), articolul 4 alineatul (2), articolul 3 alineatul (1), articolul 5, articolul 6 alineatul (1), articolul 8 și articolul 8a.

- 5 Dispoziții relevante din legislația letonă:

[5.1] Civillikums (Codul civil, <https://likumi.lv/ta/id/225418-civillikums>):

186. Părinții își reprezintă în comun copiii în relațiile lor personale și patrimoniale (reprezentare comună). [...]

223. Tatăl și mama sunt tutorii naturali ai copiilor lor minori în virtutea dreptului lor de tutelă și custodie .

293. În chestiunile care privesc minorul și în interesul acestuia, tutorele poate să încheie orice tip de contracte și poate să accepte și să efectueze plăți. Toate aceste acte creează obligații în sarcina minorului, cu condiția ca tutorele să fi acționat cu bună credință și să se fi încadrat în limitele unei bune gestiuni financiare, și încetează să mai creeze obligații în sarcina sa după ce acesta împlinește vârsta majoratului, cu excepția cazului în care există nevoi speciale.

1408. Minorii nu au capacitate juridică.

[5.2] Patērētāju tiesību aizsardzības likums [Legea privind protecția drepturilor consumatorilor] (în versiunea în vigoare la momentul încheierii contractului; versiunea actuală și cea anterioară sunt disponibile la <https://likumi.lv/doc.php?id=23309>):

Articolul 1 Termeni utilizați în prezenta lege

În sensul prezentei legi, se aplică următoarele definiții: [...]

3) „consumator” înseamnă orice persoană fizică ce își exprimă dorința de a achiziționa, achiziționează sau poate achiziționa sau utiliza bunuri sau servicii în scopuri care se află în afara activității sale comerciale, industriale sau profesionale;

4) „prestator de servicii” înseamnă orice persoană care, în exercitarea activității sale economice sau profesionale, furnizează un serviciu unui consumator; [...]

Articolul 6 Clauze contractuale abuzive [...]

(2) Clauzele contractului trebuie să fie redactate în mod clar și inteligibil.

(3) O clauză contractuală care nu s-a negociat între părțile contractante se consideră ca fiind abuzivă în cazul în care, în contradicție cu cerința de bună-credință, provoacă un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract, în detrimentul consumatorului. [...]

(8) Clauzele abuzive utilizate într-un contract încheiat cu un consumator de către un producător, un vânzător sau un furnizor de servicii sunt nule și neavenite din momentul încheierii contractului, dar contractul rămâne în vigoare dacă poate continua să existe fără clauzele abuzive. [...]

[5.3] Legea privind protecția drepturilor consumatorilor (în versiunea care a intrat în vigoare la 1 iulie 2014):

Articolul 6 Clauze contractuale abuzive [...]

(²) Dispozițiile prezentului articol nu sunt aplicabile clauzelor contractuale care definesc obiectul contractului sau care se referă la caracterul adecvat al prețului sau remunerației, pe de o parte, față de bunul sau de serviciul furnizat, pe de altă parte, în măsura în care aceste clauze sunt exprimate în mod clar și inteligibil. [...]

Motive pentru care instanța națională are îndoieli cu privire la aplicarea și interpretarea dreptului Uniunii

6 Curtea a interpretat noțiunea de „consumator” în diverse cauze, însă, până în prezent, nu a abordat în jurisprudența sa aplicabilitatea normelor privind protecția consumatorilor în domeniul sportului.

7 În opinia Senāts, trebuie să se țină seama de următoarele considerații.

[7.1] Cartea albă a Comisiei privind sportul stabilește că activitățile sportive intră sub incidența legislației UE. Legea concurenței și dispozițiile privind piața internă se aplică în domeniul sportiv în măsura în care acesta este văzut ca o activitate economică. Sportul face, de asemenea, obiectul unor aspecte importante ale legislației UE, precum interzicerea discriminării din pricina naționalității, dispozițiile referitoare la cetățenia persoanelor din Uniunea Europeană și la egalitatea între femei și bărbați din punct de vedere al ocupării forțelor de muncă. În același timp, sportul prezintă câteva caracteristici specifice, care sunt adesea menționate sub denumirea de „specificitate a sportului”. În conformitate cu jurisprudența stabilită, specificitatea sportului va continua să fie recunoscută, dar nu va putea fi interpretată într-un astfel de mod încât să justifice derogarea de la aplicarea legislației UE [a se vedea Cartea albă a Comisiei privind sportul din 11 iulie 2007, COM(2007) 391, punctul 4.1].

[7.2] Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, având în vedere obiectivele Uniunii Europene, exercitarea activităților sportive intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii, în măsura în care constituie o activitate economică (a se vedea Hotărârea Curții din 25 aprilie 2013, Asociația Accept, C-81/12, EU:C:2013:275, punctul 45 și jurisprudența citată). În lumina considerațiilor anterioare, Curtea a apreciat, de exemplu, compatibilitatea cu dreptul la libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii Europene a obligației unui sportiv din categoria jucătorilor „speranță” de a semna primul său contract de jucător profesionist cu clubul care l-a format și a obligației de a plăti o indemnizație impusă acestui sportiv ca urmare a neîndeplinirii obligației respective (a se vedea Hotărârea din 16 martie 2010, Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, în special punctul 26), precum și alte aspecte din domeniul sportului (a se vedea Hotărârea din 25 aprilie 2013, Asociația Accept, C-81/12, EU:C:2013:275, în special punctul 45, și Hotărârea din 18 iulie 2006, Meca-Medina și Majcen/Comisia, C-519/04 P, EU:C:2006:492, în special punctul 42, și cauza Royal Antwerp Football Club, C-680/21, în curs de soluționare).

Având în vedere jurisprudența Curții în domeniul dreptului sportului menționată anterior, precum și lipsa unei norme specifice care să excludă din domeniul de aplicare al Directivei 93/13 contractele încheiate în domeniul sportului care, în conformitate cu dispozițiile directivei respective, pot fi calificate drept contracte încheiate între profesioniști și consumatori, pot fi calificate drept contracte încheiate între profesioniști și consumatori, Senāts apreciază că nu există niciun motiv pentru a considera că dispozițiile directivei nu ar fi aplicabile unui contract încheiat între un club sportiv în cadrul activităților sale economice și un tânăr sportiv care încă nu și-a început cariera de sportiv profesionist. Faptul că există o serie de exemple în practică în domeniul sportului, în care contracte similare nu intră sub incidența normelor privind protecția drepturilor consumatorilor, nu poate servi drept temei pentru a refuza protecția consumatorilor în temeiul dreptului Uniunii.

În prezenta cauză nu se contestă că, la momentul încheierii contractului, tânărul sportiv încă nu își începuse cariera profesională, cu alte cuvinte nu fusese încă recrutat de niciun club din domeniul sportului în cauză.

[7.3] Faptul că o persoană care, în calitate de consumator, a încheiat un contract de prestări de servicii devine ulterior profesionist necesită de asemenea clarificări suplimentare. În opinia Senāts, prezenta cauză diferă în mod fundamental de cauzele analizate în jurisprudența Curții referitoare la aplicarea normelor privind stabilirea competenței judiciare (a se vedea Hotărârea din 10 decembrie 2020, Personal Exchange International, C-774/19, EU:C:2020:1015, punctele 40 și 41, și Hotărârea din 25 ianuarie 2018, Schrems, C-498/16, EU:C:2018:37, punctele 31, 38 și 39). În opinia sa, în ceea ce privește domeniul de aplicare al drepturilor consumatorilor, faptul că activitatea tânărului sportiv în domeniul care face obiectul contractului a dobândit ulterior un caracter esențialmente profesional este irelevant și nu poate, în sine, să priveze beneficiarul serviciilor de dreptul de a se prevala de calitatea de „consumator”.

[7.4] Necesitatea de a adresa întrebări preliminare cu privire la aspectul dacă cerințele privind protecția consumatorilor prevăzute de Directiva 93/13 sunt aplicabile acestui tip de contracte încheiate de tinerii sportivi și de cluburile sportive este evidentă și din perspectiva divergențelor existente în jurisprudența statelor membre ale Uniunii.

Potrivit informațiilor de care dispune Senāts, Cour d'appel de Paris (Curtea de Apel din Paris, Franța) a statuat, în hotărârea din 23 mai 2019, că un jucător de baschet care, în calitate de viitor jucător, a încheiat un contract de prestări de servicii cu o agenție sportivă, în temeiul căruia agenția se obliga să negocieze cu cluburile sportive în numele sportivului, și, drept contraprestație, jucătorul de baschet se obliga să îi plătească agenției o anumită sumă corespunzătoare unui procent din valoarea contractelor încheiate în urma colaborării, a acționat în calitate de consumator, iar nu de profesionist (Cour d'appel de Paris, 2, -23052019, nr. 16/02277).^o 16/02277). La rândul său, într-o hotărâre din 7 noiembrie 2002, Oberlandesgericht München (Tribunalul Regional Superior din München, Germania) a apreciat, în cadrul unui litigiu desfășurat între un tânăr jucător de tenis și o agenție sportivă, care decurgea dintr-un contract de prestări de servicii similar încheiat între părțile din cauza respectivă, că nu era oportună aplicarea normelor privind protecția consumatorilor în ceea ce privește acel raport juridic ([Oberlandesgericht] München, 07.11.2002 - 19 U 3238/02).

În lumina considerațiilor anterioare, răspunsul la întrebările preliminare din prezenta cauză prezintă o importanță deosebită pentru a asigura o interpretare uniformă a dreptului Uniunii (a se vedea Hotărârea Curții din 6 octombrie 2021, Consorzio Italian Management și Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, punctul 49).

- 8 În prezenta cauză, Curtea de Apel a considerat abuzivă clauza contractuală prin care tânărului sportiv i se cerea să plătească o remunerație de 10 % din veniturile sale pe durata contractului (15 ani).

Senāts subliniază că remunerația în cauză este, astfel, principala contraprestație pe care prestatorul de servicii o așteaptă de la beneficiarul serviciilor.

Pentru a determina dreptul Uniunii aplicabil în această privință, este necesar să se stabilească dacă clauza contractuală menționată conține definiția obiectului principal al contractului sau dacă se referă la caracterul adecvat al prețului sau remunerației, pe de o parte, față de serviciile sau de bunurile furnizate în schimbul acestora, pe de altă parte, în sensul articolului 4 alineatul (2) din Directiva 93/13.

Senāts atrage atenția asupra faptului că articolul 6 alineatul 2² din Legea privind protecția drepturilor consumatorilor, care transpune în ordinea juridică națională dispoziția menționată anterior din Directiva 93/13, a intrat în vigoare după încheierea contractului.

[8.1] În cazul în care clauza contractuală respectivă conține definiția obiectului principal al contractului sau se referă la caracterul adecvat al prețului sau remunerației, pe de o parte, față de bunul sau de serviciul furnizat, pe de altă parte, Senāts solicită să se analizeze dacă trebuie să se considere că respectiva clauză contractuală nu este redactată într-un limbaj clar și inteligibil, în sensul articolului 5 din Directiva 93/13, și că provoacă un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract, în detrimentul consumatorului, în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 93/13.

În această privință, se adresează o întrebare suplimentară ca urmare a Hotărârii Olympique Lyonnais, în care Curtea a statuat că un jucător „speranță”, care semnează, la încheierea perioadei sale de formare, un contract de jucător profesionist cu un club din alt stat membru, poate fi obligat la plata unor daune interese al căror quantum nu are legătură cu costurile reale de formare (a se vedea Hotărârea din 16 martie 2010, Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:14, punctul 50). O hotărâre a unei instanțe naționale care reduce suma pe care consumatorul poate fi obligat să o plătească prestatorului de servicii la valoarea costurilor reale efectuate de acesta din urmă pentru furnizarea serviciilor către consumator în temeiul contractului ar fi contrară cerințelor prevăzute de articolul 6 alineatul (1) din Directiva 93/13? Se pare că trebuie să se țină seama de asemenea de jurisprudența Curții potrivit căreia, în cazul în care instanța națională ar avea posibilitatea să modifice conținutul clauzelor abuzive care figurează într-un astfel de contract, o asemenea posibilitate ar putea aduce atingere realizării obiectivului pe termen lung urmărit prin articolul 7 din Directiva 93/13 (a se vedea Hotărârea din 27 ianuarie 2021, Dexia Nederland, C-229/19 și C-289/19, EU:C:2021:68, punctul 64).

[8.2] În cazul în care clauza contractuală respectivă conține definiția obiectului principal al contractului sau se referă la caracterul adecvat al prețului sau

remunerației, pe de o parte, față de bunul sau de serviciul furnizat, pe de altă parte, Senāts solicită de asemenea să se stabilească dacă, în cazul în care o instanță consideră că valoarea remunerației este vădit disproporționată în raport cu contribuția prestatorului de servicii, aceasta poate totuși să declare abuzivă o astfel de clauză contractuală în temeiul dreptului național.

În acest sens, se ridică o altă problemă în legătură cu articolul 8a din Directiva 93/13. În special, faptul că Letonia a informat Comisia Europeană cu privire la faptul că legislația sa nu depășește standardele minime prevăzute de directiva respectivă limitează în vreun mod competența instanțelor? Din informațiile publicate de Comisia Europeană cu privire la notificările efectuate de statele membre în temeiul articolului 8a din directivă reiese că statele membre fie au declarat că legislația națională nu prevede norme care depășesc standardele minime prevăzute de directivă, fie au declarat, de exemplu, că dreptul național prevede o listă de clauze contractuale care sunt considerate abuzive în orice împrejurare sau o listă de clauze care trebuie să fie considerate abuzive în lipsa unei dovezi contrare, sau că s-a prevăzut [contrar dispozițiilor articolului 4 alineatul (2) din Directiva 93/13] că aprecierea caracterului abuziv al clauzelor trebuie să se extindă la clauzele redactate în mod clar și inteligibil. Acest lucru este conform cu cerința prevăzută la articolul 8a din Directiva 93/13 de a informa Comisia Europeană, în special cu privire la dispozițiile referitoare la evaluarea clauzelor contractuale sau a listelor de clauze contractuale. Lista nu conține nicio informație cu privire la aspectul dacă vreun stat membru a extins definiția noțiunii de „consumator” și nici măcar nu conține o notificare în acest sens din partea Italiei, în pofida faptului că o instanță italiană pare să fi extins domeniul de aplicare al protecției prevăzute de directivă la alte entități decât persoanele fizice (a se vedea Hotărârea din 2 aprilie 2020, *Condominio di Milano*, via Meda, C-329/19, EU:C:2020:263, punctul 35). În opinia Senāts, din considerațiile care precedă rezultă cu claritate că notificările statelor membre publicate în temeiul articolului 8a nu pot fi decisive pentru a stabili dacă un stat membru a extins definiția noțiunii de „consumator”.

- 9 Jurisprudența Curții cu privire la aplicarea dispozițiilor Directivei 93/13 nu a abordat până în prezent problema modului în care trebuie apreciat faptul că consumatorul era minor la momentul încheierii contractului. În general, minorii nu au capacitatea juridică de a încheia contracte (dispozițiile legale le permit să efectueze tranzacții doar în cazuri excepționale, de exemplu în cazul înstrăinării bunurilor de care pot dispune în mod liber sau, în cazurile prevăzute de lege, în cadrul raporturilor de muncă). Prin urmare, este necesar să se examineze relevanța faptului că un contract încheiat în numele unui consumator minor de către părinții săi cu un prestator de servicii are efecte substanțiale și de durată asupra situației financiare a minorului și, în consecință, asupra drepturilor sale de proprietate (în cazul unui astfel de contract, în esență, pe durata eventualei sale cariere profesionale).

[9.1] În opinia Senāts, având în vedere protecția copiilor consacrată la articolul 24 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, este esențial

să se clarifice modul în care instanțele trebuie să se asigure, astfel, că contractul încheiat între un prestator de servicii și un consumator, care era minor la momentul încheierii sale și care, prin urmare, este supus cerințelor prevăzute de Directiva 93/13, nu este contrar interesului superior al minorului.

În plus, instanțele trebuie să verifice de asemenea dacă un astfel de contract restricționează în mod nejustificat dreptul de proprietate al copilului, protejat la articolul 17 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

[9.2] Pe de altă parte, în cazul în care va reieși că respectivul contract nu intră în domeniul de aplicare al Directivei 93/13 și că, în plus, această directivă se opune ca instanțele naționale să aplice unor astfel de contracte dispozițiile referitoare la protecția drepturilor consumatorilor cuprinse în directiva respectivă, Senāts solicită să se stabilească dacă nu este oportun să se analizeze dacă contractul încalcă drepturile fundamentale consacrate în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene menționată anterior, având în vedere că activitățile sportive în sine intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii (a se vedea punctele 7.1-7.2 din prezenta decizie).

- 10 În lumina considerațiilor care precedă, Senāts consideră că este necesară sesizarea Curții pentru a clarifica modul în care trebuie să se aplice normele privind clauzele abuzive din contractele încheiate cu consumatorii.

Dispozitiv

În conformitate cu articolul 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, [omissis] [trimitere la normele procedurale naționale] Senāts

hotărâște

Adresează Curții următoarele întrebări preliminare:

1) Este inclus în domeniul de aplicare al Directivei 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (denumită în continuare „Directiva 93/13”) un contract de prestări de servicii pentru sprijinirea dezvoltării și susținerea carierei unui sportiv, încheiat între, pe de o parte, un comerciant care își desfășoară activitatea profesională în domeniul dezvoltării și formării sportivilor și, pe de altă parte, un minor reprezentat de părinții săi, care, la momentul încheierii contractului, nu era activ din punct de vedere profesional în domeniul sportului în cauză?

2) În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare, Directiva 93/13 se opune unei jurisprudențe naționale care interpretează legislația prin care directiva menționată este transpusă în ordinea juridică națională în sensul că dispozițiile privind protecția drepturilor consumatorilor conținute în directivă se aplică și contractelor respective?

3) În cazul unui răspuns afirmativ la prima sau la a doua întrebare, o instanță națională poate să supună unei aprecieri a caracterului abuziv, în sensul articolului 3 din Directiva 93/13, o clauză contractuală care prevede că tânărul sportiv se obligă, pentru prestarea serviciilor de dezvoltare și de sprijinire a carierei într-un anumit sport specificate în contract, să plătească o remunerație constând în 10 % din veniturile pe care le va obține în următorii 15 ani și să nu considere că o astfel de clauză figurează printre cele care nu sunt supuse unei aprecieri a caracterului abuziv în sensul articolului 3 din Directiva 93/13?

4) În cazul unui răspuns afirmativ la a treia întrebare, trebuie să se considere ca fiind redactată în mod clar și inteligibil o clauză contractuală care prevede că tânărul sportiv se obligă, pentru prestarea serviciilor de dezvoltare și de sprijinire a carierei într-un anumit sport specificate în contract, să plătească o remunerație constând în 10 % din veniturile pe care le va obține în următorii 15 ani, având în vedere că, la momentul încheierii contractului, tânărul sportiv nu dispunea de informații clare cu privire la valoarea serviciului prestat și la suma care trebuia să fie plătită pentru serviciul respectiv, care să îi permită să evalueze consecințele financiare pe care le-ar putea avea asupra sa?

5) În cazul unui răspuns afirmativ la a treia întrebare, trebuie să se considere că o clauză contractuală care prevede că tânărul sportiv se obligă, pentru prestarea serviciilor de dezvoltare și de sprijinire a carierei într-un anumit sport specificate în contract, să plătească o remunerație constând în 10 % din veniturile pe care le va obține în următorii 15 ani, trebuie considerată ca fiind o clauză care, în conformitate cu articolul 3 alineatul (1) din Directiva 93/13, provoacă un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract, în detrimentul consumatorului, având în vedere că alineatul menționat nu stabilește o legătură între valoarea serviciului prestat și costul pe care îl implică pentru consumator?

6) În cazul unui răspuns afirmativ la a cincea întrebare, ar fi contrară cerințelor prevăzute de articolul 6 alineatul (1) din Directiva 93/13 o hotărâre a unei instanțe naționale care reduce suma pe care consumatorul poate fi obligat să o plătească prestatorului de servicii la valoarea costurilor reale efectuate de acesta din urmă pentru furnizarea serviciilor către consumator în temeiul contractului?

7) În cazul unui răspuns negativ la a treia întrebare și în cazul în care clauza contractuală care prevede că, pentru prestarea serviciilor de dezvoltare și de sprijinire a carierei unui sportiv specificate în contract, consumatorul se obligă să plătească o remunerație constând în 10 % din veniturile pe care le va obține în următorii 15 ani, nu face obiectul unei aprecieri a caracterului abuziv în sensul articolului 4 alineatul (2) din Directiva 93/13, instanța națională, după ce a constatat că valoarea remunerației este vădit disproporționată în raport cu contribuția prestatorului de servicii, poate totuși să declare clauza contractuală respectivă ca fiind abuzivă în temeiul dreptului național.

8) În cazul unui răspuns afirmativ la a șaptea întrebare, în cazul unui contract încheiat cu un consumator la data la care articolul 8a din Directiva 93/13 nu intrase încă în vigoare, trebuie să se țină seama de informațiile furnizate de statul membru Comisiei Europene în temeiul articolului 8a din directiva respectivă în ceea ce privește dispozițiile adoptate de statul membru în conformitate cu articolul 8 din aceeași directivă și, în caz afirmativ, competența instanțelor naționale este limitată de informațiile furnizate de respectivul stat membru în temeiul articolului 8a din Directiva 93/13, în cazul în care statul membru a indicat că legislația sa nu depășește standardele minime prevăzute de această directivă?

9) În cazul unui răspuns afirmativ la prima sau la a doua întrebare, este sau nu relevant, în lumina articolului 17 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, coroborat cu articolul 24 din cartă, pentru aplicarea legislației care transpune dispozițiile Directivei 93/13 în ordinea juridică națională, faptul că, la momentul încheierii contractului de prestări de servicii în cauză, care are o durată de 15 ani, tânărul sportiv era minor și, prin urmare, contractul a fost încheiat de părinții acestuia în numele său, stabilind în sarcina lui obligația de a plăti o remunerație constând în 10 % din toate veniturile pe care le va încasa următorii 15 ani?

10) În cazul unui răspuns negativ la prima sau la a doua întrebare, având în vedere că activitățile sportive sunt incluse în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii, un contract de prestări de servicii încheiat pentru o perioadă de 15 ani cu un tânăr sportiv minor – încheiat în numele acestuia de către părinții săi – care obligă minorul la plata unei remunerații de 10 % din toate veniturile pe care le va încasa în următorii 15 ani încalcă drepturile fundamentale consacrate la articolul 17 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, coroborat cu articolul 24 alineatul (2) din aceasta?

Suspendă procedura până la pronunțarea hotărârii de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene.

Această decizie nu este susceptibilă de nicio cale de atac.

[omissis]

[semnături]